

QORTI TAL-APPELL

IMĦALLFIN

**S.T.O. PRIM IMĦALLEF MARK CHETCUTI
ONOR. IMĦALLEF JOSEPH R. MICALLEF
ONOR. IMĦALLEF TONIO MALLIA**

Seduta ta' nhar l-Erbgħa, 22 ta' Ġunju, 2022.

Numru 36

Rikors numru 576/08/2 SM

Gasam Mamo Insurance Limited (C-3143)

v.

**Elaine Scicluna u żewgħa Geoffrey Scicluna għal kull interess li
jista' jkollu**

Il-Qorti:

1. Rat ir-rikors ġuramentat tas-soċjeta` attriċi Gasam Mamo Insurance Limited tal-4 ta' Ġunju, 2008, li permezz tiegħu ngħad:

“1. Illi l-intimata kienet impjegata mas-soċjeta` rikorrenti għal xi żmien bħala ‘*Claims Negotiator*’, fid-Departiment tal-‘*General Buisness Insurance*’ u speċifikament inkarigata minn *claims* u *recoveries* fuq poloz tal-ivjaġġar (*Travel Insurance Policies*).

2. Illi l-intimata kienet *inter alia* responsabbli li żżomm l-informazzjoni kollha konnessa ma' stimi ta' dak li seta' jingabar

(*recoveries*) mill-linji tal-ajru u/jew mill-aġenti tal-ivjaġġar koncernati, u kif ukoll ta' l-attwali ġbir (*recoveries*).

3. Illi *inter alia* l-intimata kienet tirċievi ċekkijiet minn dawn il-kumpaniji fosthom mill-AirMalta bħala *recoveries* jiġifieri in rifuzjoni ta' *claims* li jkunu tħallsu mis-soċjeta` rikorrenti fuq *travel policies* u ġieli ic-cheque partikolari kien jirrappreżenta *recovery* fuq numru ta' *claims* f'daqqa.

4. Illi rriżulta li l-intimata kienet issarraff l-imsemmija ċekkijiet hekk kif jidher minn dikjarazzjoni tal-kaxxiera tas-soċjeta` rikorrenti hawn annessi bħala Dok. A u B. bl-iskuża li tkun trid tallokahom

5. Illi fir-realta` ma kien hemm ebda hteġa fis-sistema kompjuteriżzata tar-rikorrenti li tirrikjedi l-imsemmija ċekkijiet jiġu konvertiti fi flus kontanti sabiex isir l-eżerċizzju li kellha tagħmel l-intimata, u ċioe` sabiex takkredita il-*claims* individwali bil-ħlas li jkun sar mill-Airmalta. Il-bżonn li jiġu msarrfa ċ-ċekkijiet qatt ma ġie iddubitata u/jew kontestat mill-kaxxier minħabba l-kariga ta' *supervisor* li hija kellha, mentri l-intimata la qatt informat lis-superjuri tagħha u/jew talbet sabiex tiġi awtorizzata ssegwi din il-proċedura, inqas u inqas giet effettivament awtorizzata sabiex tagħmel dan.

6. Illi s-sistema kienet neċessarjament tippermetti lill-intimata illi tagġusta l-istimi ta' *recoveries* għal kull *claim*. B'hekk *claims* effettivament mħallsa mill-kumpaniji tal-ajru kienu jiġu aġġustati għal zero u b'hekk ma terġax issir talba għall-ħlas mid-dipartiment koncernat imsejjaħ "*General Business Claims*" u lanqas ma jibqgħu jidhru fir-rapport tas-*Senior Manager* bħala "*Pending Recovery*" u dana meta fil-fatt il-flus ma jkunux attwalment daħlu kontra dik il-*claim*.

7. Illi fid-29 ta' Settembru 2006, l-intimata telqet mix-xogħol minħabba tqala, u minflokha ir-responsabbilita` tat-*travel claims* għaddiet għand Ramon Sultana li skopra diskrepanzi fir-*records* miżmuma mill-predeċessura tiegħu.

8. L-intimata reġgħet ġiet impjegata mas-soċjetaa` rikorrenti bl-istess responsabilitajiet (iżda fuq bażi *part-time*) fit-2 ta' April 2007.

9. Illi minn investigazzjoni magħmula mir-rikorrenti dwar tranżazzjonijiet ma' Airmalta Limited rriżulta illi fil-fatt numru ta' ċekkijiet li kienu intbagħtu mill-Airmalta ġew imsarrfa iżda l-ammont relativ mhux dejjem kreditat lill-*claim* partikolari.

10. Illi l-korrispondenza kollha relatata ma' Air Malta Limited li tagħha kienet responsabbli l-intimata sa l-aħħar ta' Settembru 2006 ma nstabitx fir-records tas-soċjeta` rikorrenti.

11. Illi fil-perjodu bejn Jannar 2003 u Settembru 2007 ġie stabilit li l-intimata misappropjat mill-kontijiet ta' Airmalta Limited is-somma ta' mhux inqas minn wieħed u ħamsin elf, disgħa mija u tnejn u erbgħin Euro u sebgħin Euro ċenteżmu (€51,942.70) (ekwivalenti għal tnejn u għoxrin elf, mitejn u disgħa u disgħin Lira Maltin (LM 22,299), hekk kif jidher mir-rapport imhejji mid-ditta PriceWaterhouse Coopers u datat 27 ta' Marzu 2008 hawn anness bħala Dok.C.

12. Illi l-intimata ċaħdet responsabilita` għal dan in-nuqqas, u l-impjeg tagħha mas-soċjeta` rikorrenti ġie terminat.

13. Illi indaġini ulterjuri qed turi li oltre l-misapproprijazzjoni relatata mal-kontijiet ta' Airmalta Limited, qed jirriżultaw ammonti oħra miżmuma mill-intimata li ġew imħallsa bħala "*recoveries*" minn kumpaniji oħra, kif jiġi pruvat fil-mori tal-kawża.

Illi għalhekk u għar-raġunijiet hawn fuq imsemmija s-soċjeta` rikorrenti titlob bir-rispett lil din l-Onorabli Qorti, li prevja dikjarazzjoni li l-intimata hija responsabli għall-misapproprijazzjoni ta' flus fdati lilha fil-kors tal-impjeg tagħha mas-soċjeta` rikorrenti:

1. Tillikwida l-ammont hekk misapproprijat in konnessjoni ma' tranżazzjonijiet ma' Airmalta Limited, fis-somma ta' wieħed u ħamsin elf, disgħa mija u tnejn u erbgħin Euro u sebgħin Euro ċenteżmu (€51,942.70) (ekwivalenti għal tnejn u għoxrin elf, mitejn u disgħa u disgħin Lira Maltin (Lm 22,299)) okkorrendo bl-opera ta' periti nominandi;

2. Tillikwida l-ammont li kumpaniji oħra ħallsu lis-soċjeta` rikorrenti u li ġie effettivament misapproprijat mill-intimata kif irriżulta fil-mori tal-kawża okkorrendo bl-opera ta' periti nominandi;

3. Tikkundanna lill-intimata tħallas l-ammonti hekk likwidati lis-soċjeta` rikorrenti.

Bl-ispejjeż inkluz dawk tal.....u.....l-mandat ta' sekwestru numru.....preżentat kontestwalment ma' dina l-proċedura u bl-imgħax legali fuq l-ammont ta' wieħed u ħamsin elf, disgħa mija u tnejn u erbgħin Euro u sebgħin Euro ċenteżmu (€51,942.70) (ekwivalenti għal tnejn u għoxrin elf, mitejn u disgħa u disgħin Lira Maltin (LM 22,299)) mid-data tal-preżentata ta' din il-proċedura u bl-imgħax legali fuq l-ammont ulterjuri likwidat skond il-liġi kontra l-intimata li hija minn issa stess ngunta in subizzjoni."

2. Rat ir-risposta ġuramentata ta' Elaine Scicluna u żewġha Geoffrey Scicluna, għal kull interess li jista' jkollu, ppreżentata minnhom fit-12 ta' Settembru, 2008, li permezz tagħha wieġbu:

“1. Illi l-esponenti m'humix il-legittimi kuntraditturi għat-talbiet attrici, u dan peress illi huma qatt ma wettqu l-ebda misappropriazzjoni jew nuqqas iehor in konnessjoni mal-mertu ta' din il-vertenza kif qed jigi allegat mis-socjeta` attrici;

2. Illi mingħajr ebda pregudizzju għas-suespost, il-prova ta' allegata misappropriazzjoni, kif ukoll il-prova tar-responsabbilta' ta' l-esponenti, tinkombi fuq is-soċjeta` attrici;

3. Illi mingħajr ebda pregudizzju għas-suespost, id-dokumenti annessi ma' l-att promotur u mmarkati bhala **DOK A** u **DOK B** ma jikkostitwixxux l-ahjar prova mehtiega mil-ligi, u għalhekk għandhom jigu rigettati minn dina l-Onorabbli Qorti, ai termini ta' l-Artikolu 560 *et sequiter* tal-Kap.XII tal-Ligijiet ta' Malta;

4. Illi mingħajr ebda pregudizzju għas-suespost, it-talbiet u l-pretensjonijiet attrici huma infondati fil-fatt u fid-dritt.

Salv eccezzjonijiet ulterjuri skond il-ligi.”

3. Rat is-sentenza tal-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili tad-29 ta' Novembru, 2016, li permezz tagħha l-kawża ġiet deciża fis-sens illi:

“31.1. Filwaqt li takkolji t-talbiet tas-socjeta` rikorrenti bir-riserva infraskritta;

31.2. Tirrespingi r-risposti tal-intimati bl-eccezzjoni infraskritta;

31.3. Tiddikjara li l-intimata Elaine Scicluna hi responsabbli għall-misappropriazzjoni ta' flus fdati lilha fil-kors tal-impjeg tagħha mas-socjeta` rikorrenti GasanMamo Insurance Limited;

31.4. Tillikwida l-ammont hekk misapproprijat in konnessjoni ma' “AirMalta Limited” fis-somma ta' wiehed u hamsin elf, disa' mija u tnejn u erbghin euro u sebghin centezmu, (€51,942.70);

31.5. Tirrespingi t-talba immarkata numru 2 fir-rikors ġuramentat promotur rigwardanti kumpaniji ohra, (ara foll 3), stante li ma gietx debitament pruvata;

31.6. *Tikkundanna lill-intimata Elaine Scicluna biex thallas lis-socjeta` rikorrenti GasanMamo Insurance Limited l-ammont fuq likwidat;*

31.7. *Bl-ispejjez, u bl-imghaxijiet legali dovuti mill-4 ta' Gunju, 2008, data tal-prezentata tar-rikors guramentat promotur sad-data tal-effettiv pagament, kontra l-intimati."*

4. Dik il-Qorti tat is-sentenza tagħha wara li għamlet is-segweni konsiderazzjonijiet:

"12.0. Illi l-fatti li taw lok għall-procedura odjerna jistghu jigu sintetikament esposti bil-mod segweni:

12.1. Illi l-intimata kienet impjegata bhala "*full time*" "*claims negotiator*" fit-"*Travel Department*" tas-socjeta` rikorrenti mill-1 ta' Settembru, 1998, sad-29 ta' Settembru, 2006, meta waqfet taħdem għaliex kien ser ikollha tarbija, (ara foll 51, 236A u 321);

12.2. Illi sussegwentement l-intimata regghet irritornat għax-xogħol mas-socjeta` f'April, 2007, izda din id-dara "*part time*", (ara foll 51);

12.3. Illi l-impjieg tal-intimata kien terminat fit-28 ta' Jannar, 2008, minhabba l-fatti li huma il-mertu ta' din il-procedura, (ara foll 321);

12.4. Illi fi hdan is-socjeta` rikorrenti xogħol l-intimata kien jikkonsisti fil-mansjoni li tiehu hsieb il-"*claims*" tas-safar billi kienet responsabbli għar-"*recoveries*" minn kumpaniji tal-ajru in konnessjoni ma' "*claims*" relatati mal-ivjaggar, (ara foll 51);

12.5. Illi effettivament, il-mansjoni tal-intimata fi hdan is- socjeta` rikorrenti tista` tigi deskritta sintetikament bil-mod segweni:

12.5.1. Illi meta assigurat tas-socjeta` rikorrenti jitlob kumpens minghand l-istess socjeta` *ai termini* tal-polza assigurattiva tiegħu, l-istess socjeta`, wara li tefettwa l-verifiki necessarji u tilqa' t-talba inoltrata, tikkumpensa lill-istess assigurat u tidhol fid-drittijiet tal-istess assigurat fil-konfront tal-kumpanija tal-ajru;

12.5.2. Illi konsegwentement is-socjeta` rikorrenti għalhekk takkwista d-dritt li titlob il-hlas tal-ammont li hi tkun hallset lill-assigurat mill-istess linja tal-ajru;

12.5.3. Illi xogħol l-intimata kien essenzjalment li tigbor il-flus li s-socjeta` rikorrenti kienet thallas lill-assigurati tagħha minghand il-kumpaniji tal-ajru involuti;

12.5.4. Illi l-intimata kienet sussegwentement iddahhal fis-sistema komputerizzata tas-socjeta` rikorrenti li maghha kienet impjegata stima tal-ammont li s-socjeta` rikorrenti kienet tippretendi li tiehu mill-kumpaniji tal-ajru involuti, wara li hi tkun hallset lill-assigurat taghha;

12.5.5. Illi meta s-socjeta` kienet tircievi l-hlas lilha dovut mill-kumpaniji tal-ajru, l-intimata kienet tikkancella l-istima biex din ma tibqax tidher bhala hlas li ghadu dovut, u tirregistra l-hlas fil-*"cashbook"* tas-socjeta` rikorrenti;

12.5.6. Illi apparti s-sistema komputerizzata, l-intimata kienet ukoll izzomm *"spreadsheet"* li fiha kienet essenzjalment iddahhal informazzjoni li kienet tiddahhal fis-sistema tas-socjeta` rikorrenti;

12.5.7. Illi meta l-kollega tal-intimata assuma x-xoghol li l-intimata kienet taghmel qabel ma waqfet mix-xoghol minhabba l-maternita`, dan sab diversi diskrepanzi dwar il-pagamenti maghmula mill-*AirMalta Limited* lis-socjeta` rikorrenti;

12.5.8. Illi kien jirrizulta in effetti li fis-sistema elettronika tas-socjeta` rikorrenti l-*AirMalta Limited* kien ghad kellha diversi kontijiet pendenti versu l-istess socjeta` rikorrenti;

12.5.9. Illi pero`, wara li saru d-debiti verifiki u gew prodotti kopji tac-cekkijiet li s-socjeta` tal-ajru kienet baghtet lis-socjeta` rikorrenti u pagabbli lilha, irrizulta li l-intimata kienet immisapproprijat il-flus in dizamina, (ara foll 72);

12.5.10. Illi konsegwenza tal-istess is-socjeta` rikorrenti investigat l-operat kollu taghha b`mod profond u effettivament anke inkarigat lis-socjeta` *Price WaterHouse Coopers* biex tikkonduci l-istess investigazzjoni ghall-perjodu l-1 ta' Jannar, 2003, sal-31 ta' Dicembru, 2007, (ara foll 80 u 12 rispettivament);

12.5.11. Illi rizultat kemm tal-investigazzjoni interna u kemm dik indipendenti tas-socjeta` indikata fil-paragrafu precedenti, il-persuna responsabbli ghall-misapproprijazzjoni in dizamina irrizultat li kienet l-intimata Elaine Scicluna, (ara foll 209);

12.5.12. Illi irrizulta mill-istess investigazzjonijiet li saru, li l-intimata Scicluna kienet tirregistra l-pagamenti lilha maghmula mill-*AirMalta Limited* li minflok, kif tenuta li kellha taghmel, kienet titlob lill-kaxxiera ssarfilha c-cekkijiet li kienet tinghata, bl-iskuza li riedet taqsam il-pagamenti maghmula lilha f`diversi *"claims"* u li, skont l-istess intimata, kienet ser tirritorna l-flus lilha moghtija u tirregistra l-hlas mall-kaxxiera wara li tkun ipprocessat il-pagament fuq is-sistema komputerizzata tas-socjeta` rikorrenti (ara foll 74);

12.5.13. Illi minflok, u kuntrarju ghal dak allegat mill-intimata, irrizulta li effettivament l-istess sistema komputerizzata in dizamina

kienet fil-fatt ġia` attrezzata biex taqşam l-import taċ-ċekkijiet u għalhekk, il-procedura adotta mill-intimata kienet superfluwa;

12.5.14. Illi meta l-intimata kienet issarraġ ic-ċekkijiet b'dan il-metodu, din ma kienitx tirregistra c-ċekkijiet lilha hemm imsarraġa mad-dhul tas-socjeta` rikorrenti u kienet ukoll personalment izzomm il-flus lilha hekk imsarraġa u mogħtija, u dan, għad-dannu tas-socjeta` rikorrenti;

Ikkunsidrat:

13. Illi kif jirrizulta minn analiżi tal-atti u *ex admississ* mill-intimat stess, l-istess intimata kienet unikament responsabbli fi hdan is-socjeta` rikorrenti biex tiehu hsieb il-pagamenti li s-socjeta` rikorrenti kienet tircievi mill-*AirMalta Limited*, (ara foll 318);

14. Illi kif riprodott fir-relazzjoni ta' *Pricewater house Coopers* jingħad is-segħenti: (ara foll 16)

“Ms. Elaine Scicluna was responsible for the handling of all cash and cheques within the general business department. In relation to travel claims, she performed all activities for these transactions with little supervision due to the position she held”;

15. Illi l-kaxxiera Christine Privitera ssoṣṣtni bil-gurament tagħha li l-intimata kienet regolarment titlobha ssarraġ ic-ċekkijiet tal-*AirMalta*, (ara foll 73);

16. Illi l-istess metodologija adoperata kif deskritta fil-paragrafu precedenti, senjatament li l-intimata kienet titlob li ssarraġ ic-ċekkijiet minflok li tirregistra u tiddepozita l-istess, hi wkoll ikkonfermata mill-kaxxiera principali, (ic-“*chief cashier*”), tal-istess socjeta` rikorrenti, (ara foll 74);

17. Illi r-raguni mogħtija għal dan l-operat inkongruwu daparti tal-intimata kienet li l-intimata kellha tqassam pagamenti f'diversi talbiet jew pretensjonijiet, (“*claims*”), li kellha, u li kienet tassigura lill-istess kaxxiera li kienet ser tiritorna l-flus u tirregistra l-istess pagamenti *de quo* fuq is-sistema komputerrizzata tal-istess socjeta` rikorrenti, (ara foll 73 u 74);

18. Illi pero`, *nonostante* l-imsemmija assikurazzjoni, l-intimata, wara li kienet tiehu l-flus hekk imsarraġa, qatt m'irritornathom lid-dipartiment tal-finanzi tal-istess socjeta` rikorrenti, (ara foll 19);

19. Illi l-iskema uzata mill-intimata kienet skoperta wara li l-istess intimata ivvakat il-post tax-xogħol tagħha minhabba l-maternita`, fejn meta l-*AirMalta Limited* kienet qed tigi mitluba thallas ammonti minnha dovuti lis-socjeta` rikorrenti, din insistiet li kienet ġia` halsithom, u gabet prova tangibbli ta' dawn il-pagamenti, (ara foll 72);

20.0. Illi wara awditjar dettaljat minn socjeta` t`awdituri għall-perjodu mill-1 ta' Jannar, 2003, sal-31 ta' Dicembru, 2007, (ara foll 9 sa 38), jirrizulta ampjament assodat li l-intimata immisapproprijat l-ammonti in dizamina, u dan *stante*: (ara foll 17 u 19)

20.1. Illi l-intimata kellha kontroll awtonomu assolut fuq it-talbiet tal-ivvjaggar u fuq il-gbir tal-flus relattiv;

20.2. Illi kienet tokkupa ufficcju fil-livell ta' supervizur;

20.3. Illi konsegwentement hadd mill-impjegati gerakikament subalterni għaliha qatt ma indaga għaliex l-intimata kienet qed titlob li ssarraf c-cekkijiet u mhux tiddepozithom u tirregistrhom fis-sistema komputerizzata appozita tas-socjeta` rikorrenti;

20.4. Illi meta harget bil-maternita` s-sostitut tagħha skopra d-diskrepanzi rizultanti fir-rigward tas-socjeta` *AirMalta Limited*;

20.5. Illi inkredibilment, qabel ma l-intimata harget bil-maternita` f'Settembru, 2006, ma tirrizulta l-ebda dokumentazzjoni jew korrisondenza mill-*AirMalta* fir-*"records"* tas-socjeta` rikorrenti għalkemm jirrizulta li l-intimata kienet tikkorrispondi ma' din l-istess socjeta` ;

21. Illi mill-analizi tal-istess socjeta` awditrici in dizamina jirrizulta li kien hemm total ta' wiehed u hamsin elf, disa' mija u tnejn u erbghin euro u sebghin centezmi, (€51,942.70), imhallas mill-*"AirMalta Limited"* lis-socjeta` rikorrenti li ma giex registrat mill-istess socjeta` rikorrenti li irceviet l-istess pagamenti, u dan għall-perjodu minn Jannar 2003 sa Dicembru 2007, (ara foll 17);

22. Illi biex isir dan jirrizulta li l-intimata immanipulat il-*"password"* u l-*"user ID"* tagħha stess biex tkun tista` tagħmel dan, (ara foll 17);

23. Illi l-uzu kostanti tal-istess *"password"* u *"user ID"* tal-intimata fuq perjodu twil t'erba' (4) snin shah hu indikattiv li kienet l-intimata stess, u hadd aktar, li kkancellat u mmanipulat is-sistema tas-socjeta` rikorrenti;

24. Illi għalhekk għandu jinghad li jirrizulta pacifikament assodat li mis-suespost jirrizulta li l-intimata kienet issarraf ic-cekkijiet li kienet tircievi minghand is-socjeta` *"AirMalta Limited"*, liema flus qatt ma regghu gew irritornati lid-dipartiment tal-finanzi tas-socjeta` rikorrenti fejn kellhom jigu minnha ritornati;

25. Illi komplut dan ic-ciklu manipulattiv, l-intimata kienet finalment tikkancella dawn l-ammonti hekk minnha misapproprijati mis-sistema komputerizzata tas-socjeta` rikorrenti;

26. Illi in vista tar-rizultanzi, kemm dawk naxxenti mill-awditjar fuq riferit, u mix-xhieda u dokumenti esebiti, id-difiza tal-intimata li hi estranja ghall-akkadut tikkrolla kompletament;

Ikkunsidrat:

27. Illi f'dan ir-rigward issir referenza ghall-insenjament tal-**Qorti tal-Appell (Sede Inferjuri)** fis-sentenza fl-ismijiet **Charles Grech vs. NMJ Company Limited u Emmanuel sive Noel Mifsud**, datata l-14 ta' Jannar, 2004, li stabbiliet is-segwenti:

“Jidher li l-vertenza vera u proprja f'dan l-appell hi wahda essenzjalment ta' kredibilita`, aktar milli ta' haga ohra. F'sitwazzjoni konsimili ta' kredibilita` u apprezzament ta' provi, l-kriterju distintiv mhuwiex jekk il-gudikant assolutament jemminx l-ispjegazzjoni izda, jekk dik l-ispjegazzjoni hix verosimili. Huwa imbaghad pacifikament akkolt illi f'kaz ta' kuntrast bejn zewg versjonijiet “mhux kwalunkwe tip ta' konflitt ghandu jhalli lill-qorti f'dak l-istat ta' perplessita` li minhabba fih ma tkunx tista` tiddeciedi b'kuxjenza kwieta u jkollha taqa` fuq ir-regola ta' *'in dubio pro reo'*” – **“Carmelo Farrugia vs. Rokku Farrugia, Prim'Awla, Qorti Civili, 24 ta' Novembru, 1966”**;

28. Illi fid-dawl tal-insenjament indikat fil-paragrafu precedenti hu principju assodat fl-ordinament guridiku Malti li fil-kamp civili, il-gudikant ghandu jiddeciedi fuq il-provi prodotti fil-procedura li hu jkun kolpit biha;

29. Illi meta l-analizi tal-assjem tar-rizultanzi prodotti jinduci fil-gudikant dik ic-certezza morali rikjesta biex jankra d-decizjoni finali fuqha, hu ghandu jikkonkludi minghajr l-ebda titubanza u jserrah l-istess konkluzjoni tieghu fuq l-istess certezza morali li tirrizulta lilu assodata;

30.0. Illi fid-dawl tal-analisi tal-fatti u tad-dokumenti fuq riferiti din il-qorti hi sodisfatta s-socjeta` rikorrenti pprovat il-kaz taghha fil-konfront tal-intimata, senjatament li hi konvinta li tul il-perjodu li l-intimata kienet impjegata mas-socjeta` rikorrenti fil-kapacita` ta' *“supervisor”* kif fuq osservat, l-intimata Elaine Scicluna immisapprijat is-somma mertu ta' din il-procedura fuq indikata, u dan, billi jirrizulta sintetikament assodat is-segwenti:

30.1. Illi l-intimata kienet tircievi c-cekkijiet tas-socjeta` *“AirMalta Limited”*

30.2. Illi l-intimata kienet tmur bl-istess cekkijiet ghand kaxxiera gerakament subalterni ghaliha fis-socjeta` rikorrenti biex issarraf l-istess cekkijiet;

30.3. Illi qatt ma rritornat l-istess flus hekk lilha msarffin lill-kaxxiera li tawhomlha;

30.4. Illi dawn il-pagamenti qatt ma gew irregistrati fis-sistema elettronika tas-socjeta` rikorrenti;

30.5. Illi jirrizulta pero` li l-istima tal-hlasijiet dovuti lill-istess socjeta` rikorrenti kienet tnehhiet mill-istess sistema elettronika, u dan, bl-użu tal-“password” u tal-“user ID” tal-istess intimata ghalkemm jirrizulta li l-“password” mhux il-“User ID” gieli nghatat lill-impjegat iehor biex dan ikun jista' jaccedi fis-sistema komputerrizzata tas-socjeta` rikorrenti;

30.6. Illi pero` jigi sottolineat li biex gew ikkancellati l-istimi bl-ammonti hawn in dizamina, intuzat biss il-“user ID” tal-intimata;

Ikkunsidrat:

31.0. Illi in vista tal-premess din il-qorti hi sodisfatta li s-socjeta` rikorrenti ipprovat it-talbiet tagħha fid-dawl tal-artiklu 562 tal-Kap 12 tal-Ligijiet ta' Malta li jstabilixxi li:

“Bla hsara ta' kull disposizzjoni ohra tal-ligi, l-obbligu tal-prova ta' fatt imiss dejjem lil minn jallegah”.

5. Rat ir-rikors tal-appell ta' Elaine u Geoffrey konjuġi Scicluna li permezz tiegħu talbu lil din il-Qorti tilqa' l-appell tagħhom sabiex tvarja s-sentenza appellata u filwaqt li tikkonferma l-parti fejn ġiet miċħuda t-tieni talba attriċi, tħassar, tirrevoka u tannulla l-kumpliment tas-sentenza appellata u filwaqt li tilqa' l-eċċezzjonijiet tagħhom, konsegwentement tiċħad it-talbiet kollha mressqa mis-socjeta` attriċi, bl-ispejjeż tal-proċeduri kollha jkunu deċiżi wkoll a karigu tal-istess socjeta` appellata.

6. Rat li minkejja li l-appell tal-konjuġi Scicluna kien debitament notifikat lis-socjeta` attriċi, ma saret l-ebda risposta tal-appell da parti tagħha.

7. Semgħet lid-difensuri tal-partijiet jitrattaw l-appell tal-konvenuti, meta l-kawża baqgħet differita għas-sentenza;

8. Rat l-atti kollha tal-kawża u d-dokumenti esebiti

Ikkonsidrat:

9. Illi dan il-każ jitratta allegazzjoni da parti tas-soċjeta` attriċi li l-konvenuta wettqet misappropjazzjoni meta l-istess konvenuta kienet impjegata magħha bħala “*claims negotiator*” li kienet tiegħu ħsieb l-ilmenti jew talbiet ta’ ħlas fuq poloz ta’ vjaġġar u wara li jsir ħlas lill-assigurati, s-soċjeta` attriċi kienet tiġi ssurrogata fid-drittijiet tal-assigurati tagħha. Fost il-mansjonijiet li kellha l-konvenuta, hija kienet iżżomm informazzjoni dwar stimi ta’ dak li kellu jingabar bħala *recoveries* fosthom mil-linji tal-ajru bħall-Air Malta, li ġieli kienet toħroġ ċekkijiet li kienu jirrapreżentaw rifiżjoni ta’ diversi *claims* f’daqqa. Il-konvenuta Scicluna kienet issarraff dawn iċ-ċekkijiet fuq il-premessa li s-sistema kompjuterizzata ma kenitx tħalliha tallokahom sabiex jiddaħħal kreditu fuq kull *claim* individwali ta’ ħlas li jkun sar mill-Air Malta. Jingħad ukoll li l-konvenuta kienet taġġusta s-sistema kompjuterizzata sabiex dawn il-*claims* ma jibqgħux jidhru bħala dovuti. Meta f’Settembru, 2006, il-konvenuta telqet mix-xogħol minħabba tqala u daħal minflokha mpjegat ieħor, irriżultaw id-diskrepanzi fir-*records* miżmuma li wasslu għal investigazzjoni interna. Il-konvenuta reġgħet għet

impjegata mas-soċjeta` attriċi f'April 2007 fuq bażi *part time*. Mir-rapport datat 27 ta' Marzu, 2008, ta' *Pricewaterhouse Coopers* li kienu nkarigati mill-istess soċjeta` attriċi, rriżulta nuqqas ta' €51,942.70. Rinfacċata b'dan kollu, l-konvenuta ċaħdet ir-responsabbiltà u l-impieg tagħha ġie terminat. Għalhekk permezz ta' dawn il-proċeduri, s-soċjeta` attriċi qiegħda tfittex lill-konvenuta sabiex tiġi dikjarata responsabbli għall-misapproprjazzjoni ta' flus fdati lilha fil-kors tal-impieg tagħha; li jiġi likwidat l-ammont ta' flus misapproprjati fis-somma ta' €51,942.70 bħala transazzjonijiet mal-Air Malta; li jiġi likwidat l-ammont ta' flus li kumpanniji oħra setgħu ħallsu lis-soċjeta` attriċi li ġie effettivament misapproprjat mill-konvenuta u tikkundanna lill-konvenuta tħallas lis-soċjeta` attriċi l-ammonti hekk likwidati. Bl-ispejjeż u bl-imgħaxijiet mid-data tal-preżentata tar-rikors promotur skont il-liġi.

10. Il-konvenuti konjuġi Scicluna wieġbu li mhumiex leġittimi kontraditturi għat-talbiet attriċi peress li ma wettqu l-ebda misapproprjazzjoni; li l-prova ta' misapproprjazzjoni tispetta unikament lis-soċjeta` attriċi, li d-dokumenti annessi mar-rikors promotur mhumiex l-aħjar prova kif meħtieġa mil-liġi u li t-talbiet u pretensjonijiet attriċi huma nfondati fil-fatt u fid-dritt.

11. L-ewwel Qorti, permezz tas-sentenza tagħha tad-29 ta' Novembru, 2016, iddeċidiet il-kawża fl-ismijiet premessi billi laqgħet it-talbiet tas-

soċjeta` attriċi, ħlief it-tieni waħda, peress li ma ġietx debitament ippruvata; ċaħdet l-eċċezzjonijiet tal-konvenuti ħlief fir-rigward tat-tieni talba attriċi; ddikjarat lill-konvenuta Elaine Scicluna responsabbli għall-misapproprjazzjoni ta' flus fdati lilha fil-kors tal-impieg tagħha mas-soċjeta` attriċi; llikwidat l-ammont hekk misapproprjat in konnessjoni ma' Air Malta Limited fis-somma ta' €51,942.70 u kkundannat lill-istess konvenuta tħallas lis-soċjeta` attriċi l-ammont hekk likwidat. Bl-ispejjeż u bl-imgħaxijiet legali dovuti mill-istess konvenuti, mill-4 ta' Ġunju, 2008 (data tal-preżentata tar-rikors ġuramentat) sad-data tal-pagament effettiv.

12. Il-konvenuti ħassewhom aggravati bl-imsemmija sentenza u għalhekk interponew appell minnha. L-appell tagħhom jissejjes fuq tliet aggravji prinċipali: (a) li s-sentenza appellata hija żbaljata u bbażata fuq interpretazzjoni u applikazzjoni ħażina tal-liġi meta l-ewwel Qorti qieset li b'referenza għall-Artikolu 562 tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u l-Proċedura Ċivili (Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta) li l-oneru tal-prova ġie sodisfatt, minkejja li jingħad li l-kumpanija attriċi ma ressqet l-ebda prova konkreta li tissostanzja dak allegat minnha fil-konfront ta' Elaine Scicluna; (b) li s-sentenza appellata hija serjament kontradittorja peress li mentri l-ewwel Qorti kkunsidrat numru ta' punti importanti u ta' rilevanza kbira, li wassluha għall-fehma li t-talbiet attriċi kienu fondati, fil-fehma tal-appellanti kellhom iwasslu għall-konklużjoni li l-allegazzjonijiet imressqin fil-konfront tagħha ma kellhomx ireġu; (c) is-sentenza appellata hija wkoll

legalment u fattwalment żbaljata *stante* li bħala stat ta' fatt jingħad li l-allegazzjonijiet imressqin mill-kumpanija attriċi fil-konfront tagħha ma ġewx ippruvati sal-grad meħtieġ mil-liġi u dan peress filwaqt li l-ewwel Qorti kkunsidrat li hija kienet immisapproprjat is-somma komplessiva ta' flus imsemmija mill-kumpanija attriċi, ir-rekwiżiti meħtieġa mil-liġi u stabbiliti mill-ġurisprudenza sabiex tiġi kkonfermata l-misapproprjazzjoni ma ġewx sodisfatti.

13. Fl-ewwel aggravju tagħhom, filwaqt li l-konvenuti appellanti jagħmlu referenza għal xi siltiet mill-konsiderazzjonijiet tal-fatti mis-sentenza appellata, fejn jaslu li jaqblu mal-apprezzament tal-ewwel Qorti (paragrafi 12.5 sa 12.5.4 tas-sentenza appellata), jikkontestaw bil-qawwa l-konsiderazzjonijiet tal-ewwel Qorti senjatament paragrafi 12.5.14, 18, 21, 22, 23, 24 u 25 tal-istess sentenza appellata, in kwantu jirriflettu l-allegazzjonijiet tas-soċjeta` attriċi ta' misapproprjazzjoni mwettqa mill-konvenuta appellanti. Mentri fil-fehma tagħhom, ma hemm l-ebda prova li tikkonferma r-rabta bejn il-konvenuta u dak li ġie allegatament misapproprjat li jwassal għall-konkluzjoni li hija kellha twieġeb għad-diskrepanzi riskontrati mis-soċjeta` attriċi. Dan peress li, l-fatt li hija sarrfet ic-ċekkijiet, fih innifsu ma kienx jikkostitwixxi reat ta' misapproprjazzjoni meta effettivament tikkontendi li mill-provi rriżulta li l-flus kienu jintraddu lura. Kwindi tişhaq li fin-nuqqas ta' provi konkreti, l-Artikolu 562 tal-Kap. 12 ma ġiex sodisfatt mis-soċjeta` attriċi, peress li ma

tressqitx prova li hija effettivament żammet il-flus imsarrfa mill-istess ċekkijiet.

14. Illi għandu jingħad mal-ewwel li, fir-rigward tal-ewwel aggravju tagħhom, fejn il-konvenuti appellanti jilmentaw li mir-riżultanzi tal-provi in atti l-Artikolu 562 tal-Kap. 12 ma ġiex sodisfatt, tajjeb li jiġi mfakkar li l-liġi stess tipprovdi li l-obbligu tal-prova ta' fatt imiss lil min jallegah. Madankollu, kif ingħad fis-sentenza ta' din il-Qorti (Sede Inferjuri), fil-kawża fl-ismijiet **Joseph Tonna v. Philip Azzopardi**, deċiża fit-12 ta' April, 2007:

“a. Ibda biex ir-regola tradizzjonali tal-piz tal-provi timponi a kariku tal-parti li tallega fatt l-oneru li ggib il-prova ta' l-eżistenza tiegħu. Tali oneru hu ugwalment spartit bejn il-kontendenti, sija fuq l-attur li jsostni l-fatti favorevoli li jikkostitwixxu l-bazi tad-dritt azzjonat minnu (actori incumbit probatio), sija fuq il-konvenut għas-sostenn tal-fatt migjub minnu biex jikkontrasta il-pretiża ta' l-attur (reus in excipiendo fit actor) – Ara Vol. XLVI/i/5;

b. Fil-kors tal-kawża dan il-piz jista jsoxxilla minn parti għall-ohra, għax, kif jingħad, ‘jista jkun gie stabbilit fatt li juri prima facie li t-tezi ta' l-attur hija sostenuta’ – Ara Vol. XXXVII/i/577;

c. Il-gudikant adit mill-meritu tal-kaz hu tenut jiddeciedi iuxta allegata et probata, u dan jimporta illi d-decizjoni tiegħu tigi estratta unikament mill-allegazzjoni tal-partijiet. Jigifieri, minn dawk ic-cirkustanzi tal-fatti dedotti għab-bazi tad-domanda jew ta' l-eccezzjoni u l-provi offerti mill-partijiet. Jikkonsegwi illi d-dixxiplina tal-piz tal-provi ssir bazi tar-regola legali tal-gudizzju in kwantu timponi fuq il-gudikant il-konsiderazzjoni li l-fatt allegat mhux veru għax mhux ippruvat;

d. Il-valutazzjoni tal-provi hu fondat fuq il-principju tal-konvinciment liberu tal-gudikant. Lilu hu mogħti l-poter diskrezzjonali ta' l-apprezzament tar-riżultanzi probatorji u allura hu liberu li jibbaza l-konvinciment tiegħu minn dawk il-provi li hu jidhirlu li huma l-aktar attendibbli u idoneji għall-formazzjoni tal-konvinciment tiegħu. Naturalment dik id-diskrezzjoni tiegħu hi soggetta għal dak il-limitu legali impost fuqu mill-artikolu 218 tal-Kodici ta' Organizzazzjoni u Procedura Civili li jrid li fis-sentenza tingħata

motivazzjoni ragonata li tikkonsenti l-kontroll tal-hsieb logiku segwit fuq appell interpost mis-sentenza. Motivazzjoni din, li jekk jinstab li tirrispondi mal-logika u r-razzjonalita, kif ukoll koerenti ma' l-elementi utilizzati allura skond gurisprudenza konkordi, ma tigix disturbata minn Qorti ta' revizjoni – Ara b'ezempju Ramchand Kilumal noe vs Jessie Blanco – App. 30 ta' Gunju, 1912 (Vol. XXIV/i/104)".

(enfasi magħmul minn din il-Qorti).

15. Jiġi osservat ukoll li l-grad tal-prova meħtieġ fil-qasam tal-kawżi ċivili, huwa differenti minn dak meħtieġ fil-kamp penali, fejn il-prosekuzzjoni hija marbuta li tipprova lil hinn mid-dubju raġonevoli, mentri fil-qasam ċivili jeħtieġ li jiġi ppruvat fuq il-bilanċ ta' probabilitajiet. Kwindi minkejja l-prinċipju regulatorju li min jallega jrid jipprova, jingħad ukoll li, f'gudizzju ċivili l-Qorti trid tiddeċiedi fuq il-preponderanza tal-probabilitajiet (**Zammit v. Petroccochino**, Appell Kummerċjali, 25 ta' Frar, 1952); kif ukoll li l-Qorti allura jeħtieġ li tara jekk verżjoni waħda teskludix lill-oħra fuq bilanċ ta' probabilitajiet; b'hekk jiġi evitat ir-riskju li l-Qorti taqa' fid-dubju u ssib refuġju fir-regola '*in dubio pro reo*' – **Enrico Camilleri v. Martin Borg**, (Appell Inferjuri, 17 ta' Marzu, 2003). Kif qalet il-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fis-sentenza tagħha fil-kawża fl-ismijiet **George Bugeja v. Joseph Meilak** deċiża fit-30 ta' Ottubru, 2003:

"Fil-kamp civili għal dak li hu apprezzament tal-provi, il-kriterju ma huwiex dak jekk il-gudikant assolutament jemminx l-ispegazzjonijiet forniti lilu, imma jekk dawn l-istess spjegazzjonijiet humiex, fic-cirkostanzi zvarjati tal-hajja, verosimili. Dan fuq il-bilanc tal-probabilitajiet, sostrat baziku ta' azzjoni civili, in kwantu huma dawn, flimkien mal-proponderanza tal-provi, generalment bastanti għall-konvinciment. Ghax kif inhu pacifikament akkolt, ic-certezza morali hi ndotta mill-preponderanza tal probabilitajiet. Dan għad-differenza ta' dak li japplika fil-kamp kriminali fejn il-htija trid tirrizulta mingħajr ma thalli dubju ragjonevoli."

16. Applikati dawn il-prinċipji għall-każ in eżami, din il-Qorti ċertament ma taqbilx mal-konvenuti appellanti meta jittantaw jgħidu li x-xhieda ta' Christine Privitera kellha tittieħed bħala konferma li l-konvenuta kienet tirritorna l-flus li kienu jiġu msarrfin lilha. Ser tiġi riprodotta b'mod estensiv din ix-xhieda (fol. 73):

"I recall that when Elaine Scicluna handled cash on behalf of GB Claims she sometimes requested to encash cheques for cash. The reason given by Mrs. Scicluna for encashing cheques for cash was to allocate the cash on the various claims on a claim by claim basis, thus enabling her to then come up with her end of month cash once this is completed.

...

Due to the occasional unavailability of cash at my end, I was not always in a position to encash the amount requested by Mrs. Scicluna on the same date. I therefore used to await before I phoned Mrs. Scicluna until I had enough cash for the cheques Mrs. Scicluna wanted to encash.

On the dates the cheque was encashed there is no reference on the cashbook that Elaine came up with the recoveries on the same day. However the total cheques submitted to the banks on those particular days clearly shows that the GB Claims cheque encashed for cash was included in the cheque list submitted to the banks.

...

Mrs. Scicluna used to come up on behalf of GB Claims with her end of month recoveries at the end of the month and handed over her cash and this was always recorded in the cashbook."

Għalkemm jista' jkun li l-aħħar paragrafu waħdu jagħti lil wieħed x'jifhem li l-konvenuta kienet tagħti l-flus kontanti, fil-fehma ta' din il-Qorti, minn qari sħiħ ta' din ix-xhieda jirriżulta ċar li dan ma jistax jinftiehem bl-ebda mod fis-sens li jagħtu l-appellanti, iżda l-konvenuta kienet issarraġ iċ-ċekkijiet u kien jirriżulta li dawn iċ-ċekkijiet kienu jiġu debitament

iddepożitati fil-banek, u x-xhud bħala kaxxiera tkun għamlet notament fil-*cashbook* li għaddiet il-kontanti lill-konvenuta. Din il-fehma tinsab assodata minn qari tax-xhieda ta' Margaret Said (a fol. 74) li għamlet żmien *chief cashier* fi ħdan is-soċjeta` attriċi li wkoll intalbet mill-konvenuta ssarraċ ċekkijiet sabiex tagħlaq numru ta' *claims* minħabba li s-sistema tal-kompjuter ma kenitx tħalliha tagħmel dan. Relevanti wkoll f'dan is-sens hija x-xhieda ta' John Galdes (a fol. 52) li qies din l-aħbar bħala allarmanti, peress li kien jaf li s-sistema tal-kompjuter kienet attrezzata sabiex tqassam l-import ta' ċekk fuq numru ta' *claims*, mingħajr il-ħtieġa li jiġu msarrfa ċ-ċekkijiet. Dan apparti li l-ammont ikun irid jiddaħħal fuq il-kompjuter, kellu jiddaħħal ukoll fuq il-*cash book*.

17. Hekk ukoll, ix-xhieda mogħtija in kontro-eżami mill-istess Christine Privitera, mhix ta' sufragju għad-difiża tal-appellanti, meta jagħmlu referenza għaliha bħallikieku hija konferma li ma kienet iżżomm xejn għaliha, jew li kienet tirritorna lura l-ammonti msarrfa minnha, meta jingħad mix-xhud:

*“Jiena ma kontx nitlob flus lura mill-konvenuta Scicluna għaliex kont qed naqbel. Jiena kont naqbel meta nagħmel il-verifiki mal-konvenuta Scicluna għaliex **kont nircievi ċ-ċekk lura għall-flus kontanti li kont intiha.**”* (enfasi ta' din il-Qorti)

Din ix-xhieda ovvjament tagħmel referenza għall-mument li l-konvenuta kienet tmur issarraċ iċ-ċekk fi flus kontanti u bl-ebda mod ma tista' tfisser li l-konvenuta raddet lura l-flus li kienet issarraċ. Inoltre, in-nuqqas ta'

konsistenza fix-xhieda tal-konvenuta stess mhix ta' għajjnuna għall-pożizzjoni tagħha meta jirriżulta li, filwaqt li meta l-konvenuta xehdet quddiem l-ewwel Qorti, ċaħdet li qatt ma ħadet flus tal-kumpanija attriċi jew li sarrfet ċekkijiet fid-Dipartiment tal-*Accounts* tal-istess soċjeta` (ara fol. 237), issa fir-rikors tal-appell qiegħda tikkontendi li għalkemm kienet sarrfet iċ-ċekkijiet, mix-xhieda ta' Christine Privitera għandu suppost jirriżulta li hija kienet irritornat il-flus li kienu jiġu msarrfa lilha!

18. Fir-rigward tad-diversi mistoqsijiet imqanqla fir-rikors tal-appell tal-appellanti, fosthom kif id-diskrepanza fid-dħul ta' flus baqa' għaddej għal madwar erba' snin, li seta' kien hemm ħaddieħor li kellu aċċess għal dawn il-flus, jew li seta' kien hemm il-ħsieb ta' xi ħadd li jitfa' l-ħtija fuqha, għandu jingħad li dawn ma huma xejn ħlief fl-aħjar ipotesi konġetturi. Jiġi osservat biss li kull impjegat għandu jservi lill-prinċipal tiegħu bil-*bona fide* u li jkun lejali fil-qadi ta' dmirijietu u dana peress li appartu d-dmirijiet kuntrattwali, impjegat huwa wkoll meqjus bħala fiduċjarju meta jkun fdat bir-responsabbilita` tad-dħul li jkun qiegħed jagħmel dak in-negozju (Artikolu 1124 A tal-Kodiċi Ċivili). Meta l-impjegati jkollhom kontroll fuq il-qliegħ li jkun qiegħed jagħmel negozju, ċertament l-istess impjegati jkollhom dmir li jħarsu l-interessi ta' l-istess negozju li jkun qiegħed jipprovdihom l-impieg. Relevanti f'dan il-kontest hija s-sentenza ta' din il-Qorti Ċivili, tal-20 ta' Lulju, 2020, fil-kawża fl-ismijiet **Marthese Abela et v. Nicola Winter:**

“l-obbligazzjonijiet fiduċjarji jtnisslu fost oħrajn mill-assunzjoni ta’ kariga, u allura kienu jaqgħu fuq l-appellanti dmirijiet li l-istess liġi tippreskrivi¹, fosthom u mhux l-anqas dak li twettaq dmirijietha bl-akbar bona fide u li teżerċita l-għaqaq ta’ missier tajjeb tal-familja. Din ir-rabta fiduċjarja tnisslet bil-fatt innifsu tar-responsabbiltajiet li l-appellanti ħadet fuqha fuq medda ta’ snin². Dan jgħodd ukoll jekk dik il-persuna tkun f’impjeg f’kariga maniġerjali³,”

19. Dawn l-istess prinċipji għandhom japplikaw fil-każ in eżami, peress li appartni l-fatt li mhuwix kontestat mill-konvenuta li hija kellha kariga ta’ responsabbiltà fi ħdan is-soċjeta` attriċi, fejn kienet tieġu ħsieb l-claims relatati mal-ivjaġġar tal-assigurati tas-soċjeta` attriċi u li tirkupra l-flus li kellhom jithallsu mil-linji tal-ajru, li kien jeħtieġ li hija twettaq numru ta’ mansjonijiet, fosthom li tirċievi ċ-ċekkijiet għall-ħlas relatat mar-rifużjoni ta’ danni relatati mal-ivjaġġar. Ikkunsidrat ukoll il-fatt li mix-xhieda tas-*Senior Manager* tagħha, John Galdes (li ma ġietx kontradetta) li minn verifiki li għamel, jislet numru ta’ nuqqasijiet fl-eżekuzzjoni tar-responsabbiltajiet tal-konvenuta fosthom, fl-ewwel lok li l-konvenuta sarrfet iċ-ċekkijiet u r-raġuni li hija tat għal dan il-għan li ma kienet tagħmel l-ebda sens, in-nuqqas tagħha li ddaħħal il-pagamenti li kienu qegħdin isiru kemm fuq is-sistema kompjuterizzata, kif ukoll in-nuqqas li ddaħħal notament tal-pagamenti fuq il-cash book, u għal kull ċekk li ssarraf hija daħlet fis-sistema tal-kompjuter (bil-login name tagħha) sabiex titneħħa l-istima li jkun hemm fuq is-sistema.

¹ Art. 1124A(4) tal-Kap 16

² Ara App. Ċiv. 28.3.2014 fil-kawża fl-ismijiet Mario Lapira vs Alexander Frigġieri pro et noe dwar il-qafas ta’ att fiduċjarju kif maħsub fl-art. 1124A tal-Kap 16

³ App. Ċiv. 28.2.2014 fil-kawża fl-ismijiet Anthony Caruana & Sons Ltd. vs Christopher Caruana

20. Għalkemm il-konvenuta tittanta tixhet dubju bil-fatt li kien hemm okkażjonijiet fejn l-impjegati tas-soċjeta` attriċi kienu jaqsmu ma' xulxin il-*passwords* tagħhom tal-kompjuter, jibqa' l-fatt li l-konvenuta ma tagħti l-ebda spjegazzjoni għal żewġ punti kruċjali, cioè` x'kienet ir-raġuni li hija ssarraff iċ-ċekkijiet tal-Air Malta meta ma kellha ebda ħtieġa li tagħmel dan u x'kienet ir-raġuni li ma daħħlitx notament tal-ħlas fuq il-*cash book*. Dan il-fatt ixejjen il-konġetturi kollha li tittanta tisset il-konvenuta appellanti sabiex issostni li s-soċjeta` attriċi għażlet li titfa' t-tort fuqha għall-flus li setgħu ntilfu. Relevanti ferm huwa r-rapport magħmul minn *Pricewaterhouse Coopers* esebit bħala Dok. C, (b'mod partikolari fol. 15 sa 19 tal-proċess) li apparti li jispjega l-verifiki ta' dak li suppost kienet il-proċedura li kellha tiġi segwita, jidhol ukoll fir-riżultanzi tal-aġir adottat mill-konvenuta li ftit iħalli dubju dwar dak li effettivament ġara. Għalkemm il-konvenuta tmaqdar dan ir-rapport għall-fatt li hija ma ġiet avvicinata bl-ebda mod sabiex tingħata possibilita` li tipprovdi l-verżjoni tagħha, u dan bi ksur tad-dritt tagħha għal smiġħ xieraq, jiġi nnutat li dan ir-rapport ma sarx quddiem Qorti, iżda kien wieħed intern għas-soċjeta` attriċi u li fi kwalunkwe każ, minkejja li l-konvenuta kellha l-opportunita` u fil-fatt resqet lill-persuni li ħejjew dan ir-rapport, baqgħet ma ressqet l-ebda provi konvinċenti li jxejjnu r-riżultanzi tiegħu.

21. Apparti r-rapport in kwistjoni, fil-verita` hemm bosta provi in atti, fosthom ix-xhieda ta' diversi mpjegati oħra tas-soċjeta` attriċi li huma konsistenti f'dak li wasslu għall-konklużjoni li kienet il-konvenuta li kienet qiegħda ndebitament tiegħu l-flus li ma kenux jispettaw lilha sabiex jistgħu jittiegħdu b'serjeta` d-dubji li tittanta tqanqal il-konvenuta appellanti. Kwindi din il-Qorti ma ssib xejn x'tiċċensura fl-interpretazzjoni mogħtija u l-konklużjonijiet mill-ewwel Qorti, in kwantu din il-Qorti wkoll issib li s-soċjeta` attriċi appellata ssodisfat l-oneru tal-prova stabbilit permezz tal-Artikolu 562 tal-Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta u għalhekk l-ewwel aggravju ser jiġi miċħud.

22. Immiss li jiġi trattat it-tieni aggravju, dak fejn jingħad li hemm kontradittorjeta` f'dak li ġie kkonsidrat mill-Ewwel Qorti riferibilment għas-sistema kompjuterizzata meta aċċettat dak li ġie allegat mis-soċjeta` attriċi fis-sens li meta kienet iżżomm il-flus li kellhom jiġu ritornati lura lis-soċjeta` attriċi, hija kienet tidħol fis-sistema sabiex dawn il-*claims* ma jibqgħux jidhru bħala pendent sabiex b'hekk tiġi evitata li tirriżulta diskrepanza. Filwaqt li l-appellanti jagħmlu referenza għall-paragrafi 6, 30.5 u 30.6 tas-sentenza appellata, jisħqu li ġie ppruvat li l-konvenuta ma kenitx l-unika waħda li kellha aċċess għas-sistema kompjuterizzata sabiex idaħħal l-*entries* peress li kienet prassi li l-ħaddiema fl-istess kumpanija f'ċertu ċirkostanzi, jagħtu l-*password* lil xulxin. L-appellanti jsostnu li l-kontradittorjeta` tirriżulta mill-fatt li l-ewwel Qorti ma setgħet

qatt tikkonċedi li persuna setgħet taċċedi għas-sistema bil-*password* ta' ħaddieħor u fl-istess ħin tikkonċedi li min kien jagħmel hekk ma kienx jaf ukoll il-*user ID* abbinat ma' dik l-istess *password*. Filwaqt li tinstilet ix-xhieda ta' diversi persuni in sostenn ta' dak li jingħad mill-appellanti dwar il-fatt li kienu jiġu skambjati l-*passwords*, jiġi kkontestat dak li jingħad mill-ewwel Qorti fis-sens li sabiex ġew kancellati l-istimi, ntużat biss il-*user ID* tal-konvenuta. Dan meta ma rriżulta minn imkien mill-provi li persuna setgħet tidhol fis-sistema tal-assigurazzjoni b'semplici użu tal-*User ID*. Menti mill-provi rriżulta li l-*username* u l-*password* setgħu kienu magħrufa minn impjegati oħra, tant li ma setax jiġi eskluż li seħħet manipulazzjoni ta' informazzjoni mis-sistema kompjuterizzata minn persuni oħra. Kwindi l-konklużjoni tal-ewwel Qorti li kienet biss il-konvenuta li setgħet immanipolat l-istimi u li allura kellha twieġeb għal dak mitlub mis-soċjeta` attriċi, hija waħda żbaljata. Jisħqu li lanqas l-argument tas-soċjeta` attriċi li t-transazzjonijiet ma kenux isiru fuq is-sistema meta hija kienet tkun bil-*leave*, ma jeskludi li seta' kien hemm aċċess minn terza persuna waqt li hija stess tkun qiegħda xogħol. B'hekk jikkontendu li ladarba r-raġunament li wassal lill-ewwel Qorti għall-konklużjoni tagħha kien wieħed żbaljat u kontradittorju, daqstant għandu jirriżulta li s-sentenza appellata hija waħda żbaljata.

23. Għandu jingħad li, fir-rigward ta' dan it-tieni aggravju, huwa minnu li mill-provi in atti tabilħaqq rriżulta li kien hemm ċirkostanzi fejn l-impjegati

kienu jiskambjaw il-*password* tagħhom, saħansitra mir-rapport ta' *PriceWaterHouse Coopers*, irriżulta li: *“Though specified in the staff manual that users should not share their passwords, we are aware of instances where users shared their personal passwords and were even requested by their manager to do so.”* Hekk ukoll tirriżulta prova pjuttost speċifika fejn l-istess konvenuta ntalbet li tagħti l-*user name* u *password* tagħha mill-kollega tagħha Ramon Sultana, fil-21 ta' Jannar, 2008, sabiex dan ikun jista' jaċċedi għall-*email* tagħha – (ara rapport Dr. Martin Bajada senjatament paġna 259). Irriżulta wkoll fi kliem Ramon Sultana, mpjegat iehor tas-soċjeta` attriċi li kien iwettaq l-istess xogħol bħall-attriċi wara li din waqfet taħdem, fejn jispjega li:

“Is-sistema tal-email u s-sistema tal-cashers huma separati. Is-sistema tal-casher hija s-sistema tal-insurance fost l-oħrajn jinfetħu claims jingħalqu oħrajn, jinbidlu riservi, recoveries u anke jingħalqu recoveries u anke dawk li nkunu qed niġbru mingħand carriers bħal airlines u kumpaniji oħra... biex jiena nidhol fis-sistema jrid ikolli l-indirizz tal-email u jkolli password appositu. Irid ikollok username għas-sistema komuni kemm għal email u kemm għal casher pero imbagħad irid ikollok password differenti għat-tnejn li huma li tiddependi mill-utent. L-aċċess għal email ma jagħtix aċċess dirett għal casher. Bil-password tidhol biss għas-sistema tal-casher.jekk jappartjeni għaliha...Jekk wieħed jitlob għal password tal-email ir-raġuni tista' tkun li l-persuna li qed tircievi l-email ma tkunx l-uffiċċju bħal per eżempju bis-sick leave u biex l-emails jiġu segwiti. Wieħed bil-password tiegħu ma jistax jaċċedi għas-sistema tal-casher. Rigward il-casher il-password tkun għand min ikun assenjat dak ix-xogħol partikolari biss.”

24. Minn din ix-xhieda tabilhaqq jirriżulta li l-konsiderazzjoni tal-ewwel Qorti f'paragrafu 30.6, li biex ġew ikkancellati l-istimi bl-ammonti in kwistjoni, intużat biss il-*user ID* tal-konvenuta hija waħda żbaljata, peress li kif spjega l-istess xhud Ramon Sultana sabiex wieħed jaċċedi għas-

sistema tal-*cashier* u jagħmel emendi fiha, wieħed irid ikollu kemm il-*User ID*, kif ukoll il-*password*. Madankollu dan l-iżball fil-fehma ta' din il-Qorti ma jbidel xejn mill-konklużjoni tal-ewwel Qorti. Dan jingħad peress li għalkemm l-iskambju ta' *passwords* bejn l-impjegati ma kienx wieħed għaqli, minkejja li din il-prova ddgħajjef l-argument tas-soċjeta` attriċi li kienet il-konvenuta appellanti li daħlet fis-sistema tal-kompjuter u neħniet l-istima, xorta jibqa' l-fatt li l-konvenuta ma tagħti l-ebda spjegazzjoni għall-fatt li hija kienet l-unika mpjegata responsabbli li tirċievi l-korrispondenza dwar l-ivjaġġar, inkluż iċ-ċekkijiet relatati mal-ivjaġġar, u kwindi sarrfet iċ-ċekkijiet maħruġa mil-linji tal-ajru sabiex talloka l-pagamenti ndividwali u kwindi kien id-dover tagħha u ta' ħadd aktar li ddaħħal il-ħlas permezz taċ-ċekkijiet jew tal-pagament in kontanti fil-*cashbook* tas-soċjeta` attriċi. Il-konvenuta appellanti fil-verita` ma tista' twaħħal f'ħadd aktar għal dan in-nuqqas għajr fiha nnifisha u għalhekk għalkemm din il-Qorti tirriskontra żball f'dak li ngħad mill-ewwel Qorti, mhuwiex wieħed determinanti li jbidel il-konklużjoni tal-ewwel Qorti. Dan jingħad peress ladarba jinsab assoċjat li kienet il-konvenuta appellanti li sarrfet dawn iċ-ċekkijiet u naqset milli ddaħħal ir-referenza tagħhom fil-*cashbook*, din il-Qorti ma tarax min aktar seta' kelli interess li jidhol fis-sistema tal-kompjuter tas-soċjeta` attriċi sabiex ineħni r-referenza għall-istima ta' *recovery* li s-soċjeta` attriċi kellha fis-sistema kompjuuterizzata tagħha. Meħud minn din il-perspettiva, t-tieni aggravju tal-konvenuta appellanti wkoll ma jregix u għalhekk ser jiġi miċħud.

25. Jonqos li jiġi trattat l-aħħar aggravju tal-konvenuti appellanti, dak fejn jingħad li s-sentenza appellata hija fattwalment u legalment żbaljata meta r-rekwiżiti meħtieġa sabiex il-konvenuta tkun tista' titqies ħatja ta' misappropjazzjoni ma ġewx sodisfatti. Jingħad mill-konvenuti appellanti li ma teżisti l-ebda prova konkreta li tikkonferma li hija ħadet il-flus mertu ta' dawn il-proċeduri jew li żammithom għaliha. B'mod partikolari tirreferi għal ġurisprudenza (tal-Qorti Kriminali) sabiex tišhaq li fin-nuqqas ta' prova li l-konvenuta dawret dawn il-flus għaliha, ma setgħetx treġi l-pretensjoni attriċi li hija kienet ħatja ta' misappropjazzjoni. Terġa' ssir referenza mill-appellanti għax-xhieda mogħtija minn Christine Privitera sabiex jingħad li hija kienet tirritorna l-flus. Kwindi l-appellanti jistiednu lil din il-Qorti sabiex wara li tikkonsidra r-riżultanzi fil-mori tal-proċeduri odjerni, tilqa' l-appell tagħhom fis-sens li l-ewwel Qorti żbaljat fl-apprezzament tax-xhieda miġjuba quddiemha. Apparti li l-konvenuta appellanti tirribadixxi ċ-ċaħda li hija ħadet xi flus, tikkontendi wkoll li l-ewwel Qorti ma kellhiex tillikwida l-ammont mitlub mis-soċjeta` attriċi peress li n-nuqqas fil-flus ma jirriżultax b'mod konkret għajr għar-rapport ta' *Pricewaterhouse Coopers* meta l-kaxxiera tal-istess soċjeta` rikorrenti xehdet li hija kienet sarrfet dawn iċ-ċekkijiet u li l-konvenuta kienet tirritorna l-flus kontanti mingħajr ma qatt sabet diskrepanzi. L-appellanti jikkontendu li lanqas jirriżulta kif iċ-ċekkijiet elenkati a fol. 37 jirrelataw maċ-ċekkijiet li ma ngħatax rendikont tagħhom fuq l-*spreadsheet* mħejjija

u miżmuma minnha, u li fuq is-sistema kompjuterizzata tas-soċjeta` attriċi baqgħu *unaccounted for*. Kwindi l-ilment tal-appellanti huwa fis-sens li mhux biss l-allegazzjonijiet tas-soċjeta` attriċi ma ġewx ippruvati, iżda lanqas jirriżulta ċar kif l-ammonti mitluba minnha ġew kwantifikati u għalhekk it-talbiet attriċi ma messhom qatt intlaqgħu.

26. Filwaqt li din il-Qorti taqbel mal-appellanti sa fejn jingħad minnhom li l-proċeduri odjerni huma distinti mill-proċeduri kriminali, iżda daqstant huwa fatt li kif spjegat qabel f'paragrafu 15 ta' din is-sentenza, l-grad ta' prova meħtieġ fil-kamp kriminali (dak li hinn mid-dubju raġonevoli), huwa differenti mill-grad ta' prova meħtieġ fil-qasam ċivili, jiġifieri fuq il-bilanċ ta' probabilitajiet. Kwindi l-ħtieġa tal-prova li l-konvenuta dawwret il-flus favur tagħha u żammithom għaliha hija sodisfatta fil-kawża odjerna bil-fatt ippruvat li l-konvenuta appellanti sarrfet l-imsemmija ċekkijiet u ma tat l-ebda spjegazzjoni aċċettabbli għala hija għamlet dan jew għala ma daħħlet l-ebda notament tal-ħlas fil-*cashbook* kif kien dover tagħha. Għalhekk l-uniku konkluzjoni loġika li wieħed jista' jasal għaliha, hija li l-konvenuta żammet il-flus għaliha. A skans ta' ripetizzjoni ssir referenza għall-paragrafi 16 u 17 ta' din is-sentenza dwar ix-xhieda tal-kaxxiera Christine Privitera, li kif ingħad qabel ma hija ta' ebda sufragju għad-difiża tal-konvenuta appellanti. Kwindi minkejja li din il-Qorti fliet mill-ġdid il-provi in atti, waslet għall-istess konkluzjoni bħall-Qorti ta' qabilha.

27. In kwantu l-kontestazzjoni tal-appellanti dwar l-ammont likwidat mill-ewwel Qorti, mill-provi in atti rriżulta li wara li s-suċċessur tagħha bagħat lill-Air Malta lista ta' *claims* li kienu jirriżultaw bħala pendenti, fiż-żmien meta l-konvenuta appellanti kienet għadha tiegħu ħsieb, irriżulta li Air Malta kkontestat uħud mill-ammonti pretiżi bħala mħallsa. Kienet l-istess Air Malta li bagħtet lis-soċjeta` attriċi d-dokumentazzjoni li minnha jirriżulta li saru l-pagamenti mitluba. Dan wassal sabiex l-Air Malta tibgħat kopji taċ-ċekkijiet ta' bejn l-2003 u l-2007 meta l-konvenuta kienet responsabbli għat-taqsimha tal-ivjaġġar (ara x-xhieda ta' Ramon Sultana (a fol. 72 u 315 tal-proċess) u ta' Anna Anastasi (a fol. 113) li kienet involuta fil-kumpilazzjoni tar-rapport ta' *Pricewaterhouse Coopers*. Tant hu hekk li *Pricewaterhouse Coopers* għamlu elenku taċ-ċekkijiet in kwistjoni (ara fol. 37) li għalkemm li min-naħa tal-Air Malta kienu jirriżultaw bħala mħallsa, ma kenux jirriżultaw bħala rċevuti fis-sistema tas-soċjeta` attriċi, minkejja li l-istess ċekkijiet kienu rriżultaw bħala msarrfa, mill-istess konvenuta appellanti (ara x-xhieda tal-kaxxiera Christine Privitera u Margaret Said). Din il-Qorti m'għandha l-ebda raġuni għala tiddubita l-informazzjoni komputata minn *Pricewaterhouse Coopers*.

28. Fi kwalunkwe każ, għaladarba l-konvenuta appellanti kienet il-persuna kompetenti fil-qasam tal-assigurazzjoni tal-ivjaġġar u li hija ma rnexxielha tagħti l-ebda spjegazzjoni xierqa għan-nuqqasijiet riskontrati, jingħad li s-soċjeta` attriċi seħħilha tipprova sal-grad meħtieġ mil-liġi, r-

rabta bejn l-aġir tal-istess konvenuta appellanti u l-ammonti ta' flus reklamati mis-soċjeta` attriċi bħala mħallsa mil-linja tal-ajru u li baqgħu pendenti fis-sistema tagħha. Kwindi din il-Qorti hija sodisfatta mhux biss li l-konvenuta appellanti għandha twieġeb għat-talbiet attriċi, iżda ma tara l-ebda raġuni valida li tiskarta l-ammont reklamati minnha, hekk kif riżultanti mir-rapport ta' *Pricewaterhouse Coopers*, li vverifikat l-import tal-istess ċekkijiet imsarrfa u nieqsa mis-sistema tas-soċjeta` attriċi bħala riċevuti.

Decide

Għal dawn ir-raġunijiet, il-Qorti taqta' u tiddeċiedi l-appell tal-konvenuti appellanti, billi tiċhad l-istess u tikkonferma s-sentenza appellata tad-29 ta' Novembru, 2016, fil-kawża fl-ismijiet premessi fis-sħiħ. Bl-ispejjeż taż-żewġ istanzi jithallsu mill-istess konvenuti appellanti.

Mark Chetcuti
Prim Imħallef

Joseph R. Micallef
Imħallef

Tonio Mallia
Imħallef

Deputat Reġistratur
da